

บันทึกตอสา กับการสร้างควมเข้มแข็งในหมู่บ้าน

โดย

นางสุภัทรา แก้วชาญศิลป์

กรมประชาสัมพันธ์
กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

06359

บันทึกตอสา
กับการสร้างความเข้มแข็งในหมู่บ้าน

ผลงานลำดับ 1

โดย

นางสุภัทรา แก้วชาญศิลป์

เพื่อเสนอพิจารณาให้ดำรงตำแหน่ง
เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 10 ชช.
(ที่ปรึกษาวิชาการสวัสดิการสังคม)

กรมประชาสงเคราะห์
กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

คำนำ

การจัดทำรายงานผลการศึกษาเรื่อง “บัณฑิตอาสากับการสร้างความเข้มแข็งในหมู่บ้าน” เป็นผลสืบเนื่องจากการที่คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ดำเนินงานตามโครงการจ้างบัณฑิตอาสาและผู้มีประสบการณ์ด้านการเงินเสริมสร้างความเข้มแข็งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ในช่วงระหว่างเดือนมกราคม - ธันวาคม 2542 ซึ่งผู้ศึกษาได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ตรวจติดตามผลการดำเนินงานของโครงการในพื้นที่รับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่เริ่มโครงการเมื่อเดือนมกราคม 2542 จนถึงปัจจุบัน ประกอบกับผู้ศึกษามีความสนใจการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน ตามแนวทางของคณะอนุกรรมการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อเผชิญปัญหาวิกฤต ซึ่งแต่งตั้งขึ้นโดยคณะกรรมการนโยบายสังคมแห่งชาติ ที่มีนายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ

โครงการจ้างบัณฑิตอาสา เป็นโครงการที่ นายอิระวัชร จันทระประเสริฐ อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์คนปัจจุบัน ริเริ่มขึ้น ด้วยสาเหตุเพื่อพัฒนาแรงงานที่สำเร็จการศึกษาให้มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ ในการส่งเสริมบทบาทและความเข้มแข็งของชุมชนและสถาบันทางสังคมในสภาวะเศรษฐกิจถดถอย กรมประชาสงเคราะห์ จึงได้จัดทำโครงการจ้างบัณฑิตอาสา ขึ้นมา และนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติให้ดำเนินการ ซึ่งต่อมากระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมเห็นว่าควรจัดทำเป็นภาพรวมของกระทรวงฯ ตามคำขวัญที่ว่า “รวมกันเป็นหนึ่งเป็นที่พึ่งของประชาชน” และนายประสงค์ รัตนันท์ ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ได้ให้ความสำคัญโดยเดินทางไปชี้แจงต่อผู้ปฏิบัติงานทุกภาคด้วยตัวเอง

วัตถุประสงค์หนึ่งของโครงการนี้ คือ การช่วยบรรเทาและแก้ไขปัญหาการว่างงานของบัณฑิตที่จบใหม่และผู้ถูกเลิกจ้าง ซึ่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี แต่วัตถุประสงค์ที่สูงที่สุดคือ ให้บัณฑิตอาสามีบทบาทอย่างสำคัญในการสนับสนุนให้ราษฎรในชนบทสามารถสร้างชุมชนของตนเองให้เข้มแข็งมีหลักการพัฒนาอย่างถูกต้อง ยืนหยัดได้ด้วยตนเอง อันจะส่งผลให้ภาพรวมของประเทศดีขึ้น ซึ่งบัณฑิตอาสาตามโครงการนี้มีจุดเด่นที่สำคัญ 2 ประการ ที่จะสามารถทำให้บรรลุวัตถุประสงค์สูงสุดได้ กล่าวคือ

ประการแรก บัณฑิตอาสาจำนวน 12,794 คน ถูกส่งไปปฏิบัติงานครอบคลุม อบต. ถึง 6,397 แห่ง ทั่วประเทศ (อบต. ละ 2 คน) ซึ่งจัดเป็นพื้นที่ชนบทเป็นส่วนใหญ่
ประการที่สอง ทบวงมหาวิทยาลัยได้ให้ความร่วมมือในการอบรมบัณฑิตอาสาเป็นอย่างดี ซึ่งถือว่าการเตรียมการเป็นอย่างดีในด้านองค์ความรู้เพื่อประยุกต์ใช้ในการทำงาน

ดังนั้น เมื่อผู้ศึกษาได้รับมอบหมายจากกรมประชาสงเคราะห์ให้เป็นผู้ศึกษาถึง ผลการดำเนินงานของบัณฑิตอาสากับการสร้างความเข้มแข็งในหมู่บ้าน จึงมุ่งเน้นศึกษา ให้เห็นความสำคัญและความเป็นมาของโครงการ แนวความคิดที่เกี่ยวกับอาสาสมัคร บัณฑิตอาสา ความหมายและกระบวนการเสริมสร้างหมู่บ้านให้เข้มแข็ง ศึกษาและ วิเคราะห์ผลการดำเนินงานของบัณฑิตอาสา และข้อเสนอแนะการพัฒนาการดำเนินงาน ของบัณฑิตอาสาเพื่อสร้างความเข้มแข็งในหมู่บ้าน

ผู้ศึกษามีความมุ่งหวังว่า ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติในรายงานผล การศึกษานี้ จะทำให้ผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ ได้นำไปประกอบการพิจารณาตัดสินใจ กำหนด นโยบาย และแนวปฏิบัติของโครงการนี้ต่อไป เพื่อความเข้มแข็งของหมู่บ้านในการที่จะ สามารถยืนหยัดเผชิญกับภาวะวิกฤตต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งจะเป็นรากฐานที่เข้มแข็งของสังคมไทยอย่างแท้จริง

ท้ายนี้ ผู้ศึกษาต้องขอขอบคุณผู้บังคับบัญชาทุกท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้าน สังคมศาสตร์ และนักวิชาการทุกท่าน ซึ่งผู้ศึกษาได้อ้างอิงผลงานในเอกสารฉบับนี้ พร้อมทั้งข้าราชการและเจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย ผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบล กรรมการ ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน และบัณฑิตอาสาทุกท่านที่ให้การสนับสนุนข้อมูล ต่าง ๆ ในการจัดทำรายงานผลการศึกษานี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นประโยชน์ใน การพัฒนาโครงการนี้ต่อไป

สุภัทรา แก้วชาญศิลป์

สิงหาคม 2542

บทคัดย่อ

รายงานการศึกษาเรื่อง “บัณฑิตอาสากับการสร้างความเข้มแข็งในหมู่บ้าน” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานของบัณฑิตอาสาต่อการสร้างความเข้มแข็งในหมู่บ้าน ศึกษาผลกระทบของการดำเนินงานของบัณฑิตอาสาที่เกิดขึ้นกับประชาชนในหมู่บ้าน และศึกษาแนวโน้ม/ทิศทางที่จะก่อให้เกิดสภาพความเข้มแข็งในหมู่บ้านตามโครงการจ้างบัณฑิตอาสาและผู้มีประสบการณ์ด้านการเงินเสริมสร้างความเข้มแข็งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ที่คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมดำเนินการจ้างระหว่างเดือนมกราคม – ธันวาคม 2542 ซึ่งโครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาการว่างงานแก่บัณฑิตและผู้มีประสบการณ์ด้านการเงินสร้างความเข้มแข็งให้แก่หมู่บ้านโดยผ่านศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน และสำรวจข้อมูลเพื่อนำปัญหาในหมู่บ้านให้ภาครัฐและเอกชนทราบ

การศึกษาเรื่องนี้ได้รวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร และการศึกษาภาคสนามจากแบบสอบถามบัณฑิตอาสา แบบสอบถามหัวหน้าส่วนราชการ และผู้กำกับระดับอำเภอในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม และการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้นำตำบลและหมู่บ้าน

ผลการศึกษาได้ข้อสรุป ดังนี้

1. บัณฑิตอาสาปฏิบัติงานในฐานะตัวแทนของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมตามกรอบหน้าที่ที่กำหนดไว้ โดยมุ่งเน้นกิจกรรมด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมมากกว่าการเน้นที่การพัฒนาตนเองทางแนวคิด ความเชื่อ คุณธรรม และการวิเคราะห์ชุมชน อันเป็นการพัฒนาบัณฑิตอาสาในโครงการของมหาวิทยาลัยต่างๆ

2. บทบาทของบัณฑิตอาสาส่วนใหญ่เน้นบทบาทในฐานะตัวกลางผู้ประสานงานด้านข้อมูลข่าวสารและบริการ ผู้อำนวยการความสะดวก ผู้กระตุ้นในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งเป็นการทำงานในระดับการให้บริการเบื้องต้น และเป็นการช่วยเหลือเฉพาะหน้ามากกว่าป้องกันปัญหา หรือการพัฒนาในระยะยาว

อย่างไรก็ตาม บทบาทที่ผ่านมามีผลต่อการสร้างความตื่นตัวของประชาชน ในการรับรู้สิทธิที่จะได้รับบริการช่วยเหลือ ซึ่งส่งผลกระทบโดยอ้อมต่อการพัฒนาความ เข้มแข็งของประชาชนในแง่ของการเรียนรู้สิทธิและวิธีการเข้าถึงบริการ

3. ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทและคุณภาพในการปฏิบัติงานของบัณฑิตอาสา มี 3 ประการ คือ

3.1 ปัจจัยที่เกี่ยวกับภูมิหลังของบัณฑิตอาสาที่สำคัญคือ (1) สถานภาพ ของบัณฑิตอาสาในฐานะอาสาสมัครภาคีรัฐ และ (2) ความรู้ความเข้าใจของบัณฑิตอาสา

3.2 ปัจจัยที่เกี่ยวกับกระบวนการบริหารโครงการมี 4 ประการ คือ

(1) กระบวนการคัดเลือกบัณฑิตอาสา (2) กระบวนการฝึกอบรม (3) กระบวนการ มอบหมายงานและกระบวนการติดตามผลการทำงาน และ (4) กระบวนการจัดการข้อมูล

3.3 ปัจจัยที่เกี่ยวกับความต้องการของชุมชน

4. บทบาทการทำงานที่ผ่านมา ทำให้การสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน มี ผลเพียงเล็กน้อยในระดับพลังเกื้อกูล การรวมกลุ่ม การพัฒนาศักยภาพของคน และการ เสริมสร้างการเรียนรู้ แต่ไม่เกิดผลใดเลยต่อทุนและศักยภาพของธุรกิจชุมชน

5. แนวทางการพัฒนามาตรฐานของบัณฑิตอาสากับการสร้างความเข้มแข็ง ต้องพิจารณาทั้งด้านนโยบาย ด้านการปฏิบัติของส่วนราชการ และด้านกระบวนการ ทำงานของบัณฑิตอาสา

6. ข้อเสนอแนะเพื่อให้แนวทางการพัฒนาตามข้อ 5 ประสบความสำเร็จ คือ (1) ต้องยอมรับว่าการใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community Based) เป็นแนวทางที่เหมาะสม ที่สุด เพื่อความเข้มแข็งของชุมชนในระยะยาว และความเข้มแข็งของวิชาชีพสังคม- สงเคราะห์ (2) ต้องมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและความกลมกลืนของแนวทางการ พัฒนา (3) ต้องหาทางป้องกันและลดอุปสรรคจากผลกระทบภายนอก (Externalities) ที่จะมีต่อแนวทางการพัฒนา (4) ต้องทำให้เกิดอุดมการณ์ในเรื่องชุมชนเข้มแข็ง และ พึ่งพาตนเองในผู้เกี่ยวข้องทุกระดับและชุมชน และทำให้เรื่องของคุณยสังเคราะห์ราษฎร ประจำหมู่บ้านเป็นเรื่องของจิตสำนึกและขบวนการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นรากฐาน สำคัญของกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งในหมู่บ้าน

สารบัญ

	หน้า
คำนำ.....	(ก)
บทคัดย่อ.....	(ค)
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษา.....	1
2. วัตถุประสงค์.....	9
3. ขอบเขตการศึกษา.....	10
4. ประชากรที่ศึกษา.....	10
5. ระเบียบวิธีการศึกษา.....	12
6. การประมวลผลข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	14
7. ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา.....	16
บทที่ 2 กรอบแนวความคิดในการศึกษา.....	18
แนวความคิดเกี่ยวกับอาสาศัมคร.....	18
แนวความคิดเกี่ยวกับบัณฑิตอาสา.....	20
แนวความคิดเกี่ยวกับชุมชนที่เข้มแข็ง.....	26
สรุป.....	42

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 การศึกษาและวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของบัณฑิตอาสา	
ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้หมู่บ้าน.....	44
ผลการศึกษา.....	44
ส่วนที่ 1 : ข้อมูลจากบัณฑิตอาสา.....	46
ส่วนที่ 2 : ข้อมูลจากภาคราชการ.....	73
ส่วนที่ 3 : ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มผู้นำตำบลและ	
กรรมการศูนย์ส่งเสริมวิสาหกิจประจำหมู่บ้าน.....	81
การวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน.....	89
ภาพรวมของการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง	
ให้แก่หมู่บ้าน.....	89
ปัจจัยในการกำหนดบทบาทในการปฏิบัติงานของบัณฑิตอาสา..	92
ความหมายและปัจจัยชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน / หมู่บ้าน.....	100
บทที่ 4 บทสรุป แนวทางการพัฒนาบทบาทของบัณฑิตอาสา	
กับการสร้างความเข้มแข็งในหมู่บ้านและข้อเสนอแนะ.....	116
แนวทางการพัฒนาบทบาทของบัณฑิตอาสากับการสร้างความ	
เข้มแข็งในหมู่บ้าน.....	120
ด้านนโยบาย.....	120
ด้านการปฏิบัติ.....	122
ด้านกระบวนการทำงานของบัณฑิตอาสา.....	125
ข้อเสนอแนะ.....	128
สรุป.....	130

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
เชิงอรรถ.....	132
บรรณานุกรม.....	137
ภาคผนวก	
1. โครงการจ้างบัณฑิตอาสาและผู้มีประสบการณ์ด้านการเงินเสริมสร้างความเข้มแข็งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน กระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคมร่วมกับทบวงมหาวิทยาลัย.....	(1)
2. โครงการจ้างบัณฑิตอาสาและผู้มีประสบการณ์ด้านการเงินเสริมสร้างความเข้มแข็งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน กระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคม.....	(7)
3. โครงการจ้างบัณฑิตอาสาและผู้มีประสบการณ์ด้านการเงินเสริมสร้างความเข้มแข็งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	(11)
4. ข้อมูลพื้นที่ปฏิบัติงานและจำนวนบัณฑิตอาสา.....	(19)
5. แนวทางการปฏิบัติงานของบัณฑิตอาสา.....	(22)
6. คำสั่งกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ที่ 4/2542 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการบัณฑิตอาสาและผู้มีประสบการณ์ด้านการเงิน เสริมสร้างความเข้มแข็งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน.....	(29)
7. คำสั่งกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ที่ 50/2542 เรื่องมอบหมายพื้นที่รับผิดชอบการตรวจราชการ แผนการช่วยเหลือผู้ประสบภาวะขาดแคลนน้ำและโครงการจ้างบัณฑิตอาสาและผู้มีประสบการณ์ด้านการเงินเสริมสร้างความเข้มแข็งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน...	(33)

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
8. คำสั่งกรมประชาสงเคราะห์ ที่ 469/2542 เรื่อง การแบ่งเขตกำกับดูแล การสำรวจ ตรวจสอบข้อมูลและติดตามผลการสำรวจข้อมูลสวัสดิการ สังคมระดับครัวเรือน (สสค.).....	(38)
9. ภารกิจและแนวทางการปฏิบัติของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคมในจังหวัดในการดำเนินงานตามโครงการจ้าง บัณฑิตอาสาและผู้มีประสบการณ์ด้านการเงิน เสริมสร้างความเข้มแข็ง ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน.....	(42)
10. ประกาศจังหวัด..... เรื่อง รับสมัครคัดเลือกเพื่อจ้างบัณฑิตอาสา และผู้มีประสบการณ์ด้านการเงิน.....	(47)
11. หนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0318/2971 ลงวันที่ 28 ธันวาคม 2541 เรื่อง โครงการจ้างบัณฑิตอาสาและผู้มีประสบการณ์ด้านการเงิน เสริมสร้างความเข้มแข็งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน.....	(50)
12. หนังสือกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ด่วนที่สุด ที่ รส 0422/ว 79 ลงวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2542 เรื่อง การมอบหมายภารกิจและแนวทาง การปฏิบัติตามโครงการจ้างบัณฑิตอาสา.....	(52)
13. หนังสือกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ด่วนที่สุด ที่ รส 0207.1/ ที่ รส 0207.1/0495 ลงวันที่ 9 มีนาคม 2542 เรื่อง โครงการจ้างบัณฑิต อาสาและผู้มีประสบการณ์ด้านการเงินเสริมสร้างความเข้มแข็ง ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน.....	(54)

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
14. หนังสือกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ที่ รส 0422/510 ลงวันที่ 10 มีนาคม 2542 เรื่อง โครงการพัฒนาระบบข้อมูลการว่างงาน เพื่อช่วยเหลือประชาชน.....	(56)
15. หนังสือกรมประชาสัมพันธ์ ที่ รส 0423/ว 49496 ลงวันที่ 15 มิถุนายน 2542 เรื่อง ขอความร่วมมือเก็บข้อมูล.....	(58)
16. หนังสือสำนักผู้ตรวจราชการกรม กรมประชาสัมพันธ์ ที่ รส 0423/ว 794 ลงวันที่ 14 มิถุนายน 2542 เรื่อง ขอความร่วมมือประสานบัณฑิตอาสา กรอกแบบสอบถาม.....	(60)
17. หนังสือสำนักผู้ตรวจราชการกรม กรมประชาสัมพันธ์ ที่ รส 0423/ว 941 ลงวันที่ 5 กรกฎาคม 2542 เรื่อง ขอขอบคุณที่อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล.....	(61)
18. แบบสอบถาม เรื่อง บัณฑิตอาสากับการสร้างความเข้มแข็งในหมู่บ้าน (บัณฑิตอาสา).....	(62)
19. แบบสอบถาม เรื่อง บัณฑิตอาสากับการสร้างความเข้มแข็งในหมู่บ้าน (หัวหน้าส่วนราชการ กรส. และผู้กำกับฯ).....	(65)
20. แบบสัมภาษณ์ FOCUS GROUP.....	(67)

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	ลักษณะประชากรด้านเพศและอายุ.....	46
ตารางที่ 2	ลักษณะประชากรด้านภูมิลำเนาของบัณฑิตอาสา.....	47
ตารางที่ 3	ลักษณะประชากรด้านสาขาวิชาที่ศึกษาของบัณฑิตอาสา.....	47
ตารางที่ 4	ลักษณะของชุมชน/หมู่บ้านที่เข้มแข็งตามทัศนะของบัณฑิตอาสา	50
ตารางที่ 5	กิจกรรมที่บัณฑิตอาสาจัดให้มีขึ้นในหมู่บ้าน เพื่อสร้างความ เข้มแข็ง.....	54
ตารางที่ 6	ลักษณะทางด้านประชากรและการให้ความสำคัญต่อกิจกรรม สร้างความเข้มแข็ง.....	56
ตารางที่ 7	ผลกระทบของการจัดกิจกรรมในหมู่บ้านที่ก่อให้เกิดลักษณะ ความเข้มแข็งในชุมชน.....	61
ตารางที่ 8	ปัญหาอุปสรรคในการเสริมสร้างความเข้มแข็งในหมู่บ้าน.....	64
ตารางที่ 9	การจัดการกับปัญหาอุปสรรคในการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ในหมู่บ้าน.....	66
ตารางที่ 10	การประเมินระดับของการเกิดปัจจัยที่ชี้วัดความเข้มแข็งของ หมู่บ้าน.....	104

สารบัญภาพ

แผนภาพ	หน้า
1 กรอบแนวความคิดในการศึกษา.....	43
2 แสดงการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานในปัจจุบัน.....	113
3 แนวทางการพัฒนามาตรฐานของบัณฑิตอาสาสมัครกับการสร้าง ความเข้มแข็งในหมู่บ้าน (ปี 2542 – 2543).....	127

ภาพถ่าย

- การเก็บข้อมูลด้วยวิธีการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group).....	17
- บัณฑิตอาสาสำรวจข้อมูลด้านสวัสดิการสังคมระดับครัวเรือน.....	53
- บัณฑิตอาสาสำรวจข้อมูลด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม.....	53
- บัณฑิตอาสากระตุ้นคณะกรรมการศูนย์ส่งเสริมเศรษฐกิจประจำ หมู่บ้าน.....	55
- บัณฑิตอาสาเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการศูนย์ส่งเสริมเศรษฐกิจ ประจำหมู่บ้าน.....	55
- บัณฑิตอาสาแนะนำกลุ่มแม่บ้านรวมกลุ่มผลิตสินค้าพื้นบ้าน.....	57
- ทีมงานบัณฑิตอาสาประจำอำเภอส่งเสริมการแข่งขันกีฬาพื้นบ้าน...	57
- บัณฑิตอาสามอบสิ่งของช่วยเหลือผู้สูงอายุยากจน.....	86
- บัณฑิตอาสาเข้าร่วมประชุมเวทีชาวบ้าน.....	86
- ทีมงานบัณฑิตอาสา ร่วมกันจดทะเบียนคนพิการ.....	91
- ผู้ตรวจราชการกรมประชาสงเคราะห์ ประชุมบัณฑิตอาสา.....	98
- การจัดประชุมบัณฑิตอาสาทั้งจังหวัดประจำเดือน.....	99
- การประชุมบัณฑิตอาสาของผู้กำกับงานระดับอำเภอ.....	99